

A. v hlavních větách

- Jako rozkazovací způsob:

Leiamos o artigo outra vez. Přečtěme si znovu ten článek.

- V nepřímém rozkazu nebo zákazu po *que* ve významu *ať*:

Morram os traidores! Ať zhynou zrádci!

Que não venha aqui! Ať sem nechodí!

- Při vyjadřování přání po *oxalá* – *kéž by* a po dalších slovesných tvarech uvozujících přací věty *quem me dera que, pudera, tomara* – *kéž by*

Oxalá esteja bom tempo! Kéž je krásné počasí!

- Po *talvez* – snad, možná, pokud stojí před slovesným přísudkem:

Talvez venha mais tarde. Snad přijde později.

- Pozor, to neplatí po *se calhar!*

B. ve vedlejších větách

- V předmětné větě uvozené spojkou *que* ve významu „aby“, tj. je-li v hlavní větě sloveso nebo vazba vyjadřující **přání, vůli, zákaz, žádost, souhlas, omluvu, návrh, doporučení.**

Peço-te que me ouças bem. Žádám Tě, aby mě dobře poslouchal.

- Je-li v hlavní větě sloveso nebo výraz vyjadřující **duševní hnutí – lítost, zármutek, údiv, překvapení, radost, obavu.**

É pena que não possas vir. Je škoda, že nemůžeš přijít.

- Vyjadřuje-li sloveso v hlavní větě **pochybnost, nejistotu, domněnku, nemožnost nebo možnost, snadnost nebo nesnadnost.**

Duvido que ele me empreste o carro. Pochybuji, že mi půjčí auto.

- ***Naproti tomu se oznamovací způsob klade po výrazech vyjadřujících určitost, zřejmost, jistotu, přesvědčení: *é evidente, é inegável, está certo, não há (resta) dúvida, não ter dúvidas, ter a certeza, ter a plena convicção*, etc.

É evidente que não poderão vir todos. Je zřejmé, že nemohou přijít všichni.

- Vyjadřuje-li sloveso v hlavní větě **nutnost, důležitost, potřebu, vhodnost:**

É necessário que descanse. Je důležité, aby odpočíval.

- Vyjadřuje-li hlavní věta názor nebo mínění mluvčího, a to především se **slovesy názorovými v záporu nebo v otázce**, na niž se očekává záporná odpověď, anebo jestliže se obsah vedlejší věty neuskutečnil.

Não acredita que o seu amigo esteja doente? Nevěříš, že je můj přítel nemocen?

Nunca pensei que ele fosse tão aplicado. Nikdy jsem si nemyslel, že by byl tak pracovitý.

- Ale je možné také použít:

Pensei que fosse mais interessante. Myslel jsem, že to bylo zajímavější.

Não sei se te ofereça este livro. To nevím, zda ti dám tu knihu.

- ***Naproti tomu při velké pravděpodobnosti, že se uskuteční obsah vedlejší věty, tj. je-li v hlavní větě kladné sloveso anebo má-li hlavní věta formu otázky, na niž se čeká kladná odpověď, se užívá oznamovacího způsobu.

Creio que não me querem ferir. Věřím tomu, že mi nechtějí ublížit.

- Ve vztažných větách uvozených zájmeny *quem, que, o que, cujo*, kde vedlejší vztažná věta obsahuje **přání nebo žádanou vlastnost** (v češtině je zde často podmiňovací způsob):

O aluno precisa de alguém que o estimule. Žák potřebuje někoho, kdo by ho povzbudil.

- ***Pokud se však vztažnou větou konstatuje skutečnost, klade se oznamovací způsob.

Mostra-me o caminho que vai dar ao rio. Ukazuje mi cestu, která vede k řece.

- Jestliže věta vztažná vymezuje přídavné jméno nebo příslovce ve třetím stupni, či obsahuje-li dále výrazy *único – jediný, o primeiro – první, o último – poslední* v hlavní větě:

É o problema mais complexo que se possa imaginar. Je to nejsložitější problém, jaký si jen můžeme představit.

- Ve větách příslovečných:
  - Účelových, uvozených spojkami *que, para que, a fim de que*:

Daria tudo para assim fosse. Dal by všechno, aby tomu tak bylo.

- Podmínkových, obrácených do budoucnosti nebo se se ve významu kdyby, případně se spojkami a spojkovými výrazy podobného významu: *sob a condição de que, caso, dado o caso, contanto que, suposto que, desde que*, apod.
- *** Jestliže však se zvozuje nepřímou otázkou a má význam „zda“, pravidla o užívání konjunktivu neplatí.

Não sei se o senhor entendeu. Nevím, zda jste rozuměl.

- Podmínkově přípustkových, vyjadřujících podmínku který by měla vyloučit výsledek vyjádřený řídicí větou, ale nevylučuje je. *Ainda que, embora, mesmo que, se bem que, malgrado, contudo, posto que, conquanto*, apod.

Partirá ainda que chova. Odjede, i kdyby pršelo.

- Mohou tu být i intenzivní přípustky:

Acredita em qualquer coisa por mais absurda que seja. Věří všemu, ať je to sebenesmyslnější.

- Účinkových, uvozených spojivými výrazy *de maneira (de modo, jeito) que, de (tal) forma que*.

Trabalhava de modo que pudesse ganhar mais. Pracoval tak, aby si mohl víc vydělat.

- Způsobových, uvozených například spojivým výrazy *sem que (aniž), como se (jakoby)*.

Sem que o percebesse, a sua voz alteava-se. Aniž to zpozoroval, jeho hlas se zvyšoval.

Fechou os olhos, como se quisesse dormir. Zavřel oči, jakoby se mu chtělo spát.

- Časových, pokud označují děje budoucí nebo nejisté. *Antes de – dříve než, mal, jakmile, assim que – jakmile, depois de que – poté co, logo que – jakmile, sempre que – kdykoliv*.

Venha logo que puder. Přijďte, jakmile budete moc.

- ***Po těchto spojkách možno klást i oznamovací způsob, pokud časová věta vyjadřuje děj uskutečněný nebo uskutečňovaný.

Esperámos até que veio. Počkali jsme, až přišel.

- Příčinných – po *como – jelikož, protože, ježto, poněvadž*:

Como ele quisese acompanhar-me, não insisti. Jelikož mě chtěl doprovodit, nenaléhal jsem.

- *** Zde je možné použít i oznamovací způsob.
- Konjunktiv po slovesech vyjadřujících sdělování: Konjunktiv se závazně klade po některých slovesech. *Informar, telefonar, comunicar, dizer, escrever*.

Diz-me que lhe escreve logo. Říká mi, abyh mu hned napsal.

Diz-me que escreve um romance. Říká mi, že píše román.

Cvičení na vyhledání indikativních tvarů:

Portugal viola Direitos da Criança, acusa a UNICEF

Relatório oficial do Fundo da ONU para a Infância fala em retrocesso nos Direitos da Criança e na violação de tratados internacionais assinados pelo Estado.

Ler mais:

<http://expresso.sapo.pt/portugal-viola-direitos-da-crianca-acusa-a-unicef=f835575#ixzz2hm9La7R4>

O relatório do comité português da UNICEF sobre os direitos das crianças portuguesas, a que o Expresso teve acesso, revela situações dramáticas e apela à vigilância sobre as consequências da política de austeridade impostas pelo Governo de Lisboa.

Dirigido à Organização das Nações Unidas (ONU), o documento, elaborado depois de alguns meses de inquéritos no terreno, de entrevistas e de análise às políticas públicas portuguesas, afirma que mais de 500 mil adolescentes e crianças portuguesas perderam o direito ao abono de família entre 2009 e 2012 e que muitas não têm acesso "aos mínimos" na alimentação, na saúde e na educação.

Segundo o relatório, que vai ser discutido brevemente na ONU, a atual política de austeridade do Governo português em relação às crianças pode violar a convenções internacionais assinadas pelo Estado, sobre o acesso dos mais jovens à saúde, à educação e à proteção social.

Devido à crise, a situação agravou-se - "28,6 por cento das crianças portuguesas estavam, em 2011, em risco de pobreza", diz a UNICEF. Hoje, depreende-se do relatório, a situação é bem pior.

Nas recomendações que faz, a UNICEF pede que as medidas de austeridade, em Portugal, sejam avaliadas por uma instituição independente para que os Direitos da Criança sejam, "hoje e no futuro", minimamente garantidos.

O relatório descreve situações de fome e de carências primárias dramáticas das crianças portuguesas e lembra ao Governo que, apesar da crise e da austeridade, tem o dever de assegurar os requisitos dos tratados internacionais que assinou sobre os Direitos das Criança.

"23 anos depois da ratificação por Portugal (da convenção sobre os direitos dos mais jovens), as crianças ainda não são vistas por todos os decisores políticos como titulares de direitos", escreve a UNICEF.

Este relatório foi elaborado pelo comité português para a UNICEF, com base na pesquisa do organismo e nas informações cedidas por ONG's nacionais.

Ler mais: <http://expresso.sapo.pt/portugal-viola-direitos-da-crianca-acusa-a-unicef=f835575#ixzz2hm9RgvI8>

Pustit nějaký článek z Documentos Autênticos do Português falado.

Pustit dvd